

2024

SANSKRIT

M.A. Third Semester End Examination - 2024

PAPER - SAN-301

Full Marks : 40

Time : 2 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

Illustrate the answers wherever necessary.

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या च समाधेयाः।

1. यथाकामं प्रश्नचतुष्टयं समाधत्त।

2×4=8

- (i) भाषापरिच्छेदस्य रचयिता कः? ग्रन्थकारेण अस्य ग्रन्थस्य का टीका रचिता?
- (ii) द्रव्यस्य लक्षणं किम्? द्रव्यं कतिविधम्? तानि च कानि?
- (iii) 'क्षित्यङ्कुरादिकं सकर्तृकं कार्यत्वाद् घटवद्,' इत्यत्र साध्यहेतू निरूपणीयौ।

(Turn Over)

(2)

(iv) काव्यप्रकाशे कति उल्लासाः सन्ति? प्रथमोल्लासे के विषयाः आलोचिताः?

(v) मम्मटाचार्यमते काव्यस्य लक्षणं किम्?

(vi) मम्मटाचार्येण मध्यमकाव्यस्य किमुदाहरणं प्रदत्तम्?

2. क) यथेच्छं द्वौ उत्तरत।

4×2=8

(i) व्याख्यायताम् – जन्यानां जनकः कालो जगतामाश्रयो मतः।

(ii) टीकां लिखत - सामान्यम्।

(iii) व्याख्यायताम् – तस्मै कृष्णाय नमः संसारमहीरुहस्य बीजाय।

ख) यथेच्छं द्वौ उत्तरत।

4×2=8

(i) “इति हेतुस्तदुद्भवे” – व्याख्यायताम्।

(ii) “तात्पर्यार्थोऽपि केषुचित्” – व्याख्यायताम्।

(iii) “इदमुत्तममतिशयिति व्यङ्ग्ये वाच्याद् ध्वनिर्वूधैः कथितः।”
– व्याख्यायताम्।

3. यथानिर्देशं समाधेयम्–

8×2=16

क) प्रत्यक्षस्य लक्षणमुल्लिख्य व्याख्यायताम्। कतिविधं वा प्रत्यक्षम्।

(3)

अथवा

कति अन्यथासिद्धयः? कारणस्यान्यथासिद्धिशून्यत्वं कथमपेक्षितम्?

कारणस्य भेदाः सोदाहरणं व्याख्येयः।

ख) काव्यप्रकाशानुसारेण काव्यप्रयोजनानि आलोच्यन्ताम्।

अथवा

काव्यप्रकाशानुसारेण लक्षणास्वरूपं निरूपयत।